

Lausunto

23.07.2025

Asia: VN/13139/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

2. Kannatatteko luvussa 3 ehdotettua tavoitetta omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamisesta?

Kyllä

3. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 2:

Korotus on aiheellinen ja parantaa monien omaishoitajien tilannetta. Omaishoitajien toimeentulon kokonaiskehitystä on kuitenkin tärkeää seurata, koska siihen vaikuttavat myös muut jo tapahtuneet ja meneillään olevat muutokset. Omaishoidon hyödyt yhteiskunnalle ovat tutkitusti moninkertaiset kustannuksiin suhteutettuna.

4. Kannatatteko luvussa 3 ehdotettua tavoitetta perhehoitajan taloudellisen aseman tukemisesta?

Kyllä

5. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 4:

Kuukauden palkkio perhehoidon ennakoimattoman päättymisen jälkeen parantaa perhehoitajien taloudellista turvaa ja pieni tuki yhteiskunnalle arvokkaan työn tekemisestä.

6. Kannatatteko omaishoidon tuen palkkion korotuksen kohdistamista omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamiseen?

Kyllä

7. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 6:

Huomiot ja perustelut edelliselle: Valtaosa omaishoidon tuen saajia on vähimmäistuen saajia ja näin korotus kohdistuu mahdollisimman monelle omaishoidon tukea saavalle henkilölle.

8. Kannatatteko perhehoitajan korvausoikeuden kohdistamista esityksessä ehdotettuihin tilanteisiin?

Kyllä

9. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 8:

Huomiot ja perustelut edelliselle: Kuvatut tilanteet vaarantavat selkeimmin perhehoitajien taloudellista turvaa ennakoimattomasti.

10. Mitä muuta mahdollisesti haluatte lausua esityksestä:

Esityksen tavoitteena on omaishoidon tuen vähimmäispalkkiota korottamalla se, että hoitopalkkio vastaisi nykyistä paremmin omaishoitotehtävän sitovuutta ja vaativuutta.

Perhehoitolain osalta esityksen tavoitteena on tukea toimeksiantosuhteisten perhehoitajien taloudellista tilannetta tilanteissa, joissa toimeksiantosopimus päättyy ennakoimattomasti.

Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia. Omaishoito ja perhehoito ovat kumpikin keskeisiä iäkkäiden päivittäistä selviytymistä tukevia palveluita kodinomaisissa ympäristöissä. Nämä tukimuodot täydentävät palvelujärjestelmää korvaamattomalla tavalla ja hoitoon sitoutuvien omaishoitajien ja perhehoitajien toimeentuloa ja taloudellista turvaa parantavat muutokset ovat kannatettavia.

Iäkkäiden omaishoivan on havaittu täydentävän palvelutarvetta jopa tilanteissa, joissa omaishoitajan jaksaminen ja oma hyvinvointi vaarantuvat. Näiden tilanteiden korjaamiseksi vähimmäispalkkion korotus ei välttämättä riitä varmistamaan omaishoitotilanteiden kestävyyttä laajemmin. Tämän vuoksi nostamme esille myös tarpeen edelleen seurata omaishoitajien hyvinvointia ja jaksamista sekä palkkion lisäksi saatavilla olevien tukitoimien saatavuutta, jotta omaishoitotilanteiden kuormittavuus pysyisi kohtuullisella tasolla. Omaishoitajien tuen, palveluiden ja omaishoidon resurssoinnin kehittäminen ylipäättään vaativat jatkossakin huomioita ja toimenpiteitä.

Esityksessä todetaan, että työikäiset omaishoitajat ovat useammin naisia. Työvoimavaikutuksia korotuksella ei tässä muutoksella arvioida olevan. On kuitenkin tärkeää seurata omaishoitajina toimivien toimeentuloa omaishoidon aikana ja sen seuraamuksia esimerkiksi omaishoitajina työikäisinä toimineiden eläkkeelle jäämisen jälkeen. Omaishoidon palkkiot eivät vastaa palkkatuloja, joten on vaarana, että vanhuspalveluiden niukentuminen johtaa omaishoidon lisääntymiseen tavalla, joka puolestaan omaishoitajien omaa tulevaa toimeentuloa myöhemmin elämässään.

Lankinen Merja
Vanhustyön keskusliitto - Centraförbundet för de gamlas väl ry

